אמר רבי טרפון משל לעומד ומקריב על גבי המזבח. ול"ת מאי משל הוא זה הרי כמשל אפי' נודע שפסול היה בשעת עבודה אפ"ה עבודתו כשרה[א] כדמוכח בסמוך מקרא וזכי האי גוונא גבי מקוה אם נמצא שמדידתו היתה תחלה בטעות וטהרותיו טמאות למפרע אפילו לר' טרפון[ב] ואור"י דבתרתי פליגי פליגי בטהרות שנעשו על גביו למפרע מר אזיל בתר חזקה דמקוה ומר אזיל בתר חזקה דאדם ובשלא נודע חסרון המקוה למפרע [ג][ופליגי נמי בטמא שטבל במקוה ולאחר זמן נודע שהיה חסר באמה שעה שטהרותיו טהורות למפרע והא מייתי המשל] ופליגי נמי במקוה שטבל בה כהן ועבד עבודה ובאו עדים והעידו שהיה המקוה חסר קודם הטבילה רבי טרפון אומר כשירה העבודה מידי דהוה אבן גרושה וכן חלוצה והא קאי המשל[ד]:

שלח ואחוי. תרגום של והפשיט ושלח (ויקרא ח) מכאן יש להוכיח לכל דבר שיכול להתברר עד ג' נאמן עליו ואפילו עד ג' מכאשר:

ולזרעו אחריו בין זרע בשר בין זרע פסול. וברים מכילתין (דף ד.) אמר זרע אין לה אין לי אלא זרע כשר זרע פסול מנין ת"ל וכו' משמע דלשון זרע לא משמע אלא כשר וי"ל דשאני הכא דזרעו מיותר דהוה מצי למיכתב ולבניו שהרי בבנות לא שייך ברית כהונה ולכך דרשינן מיניה אפילו זרע פסול אבל אתם אינו מיותר שהרי אתם יש בו נת כמו בן:

כל מקום שיש קידושין ויש בו' וכל מקום שאין קידושין[ב] ואיזה זה זה הבא על אחת מכל העריות שבתורה. גרלה לר"י דהך סתמא אתיא כרבי שמעון התימני דאמר בסוף פ' החולץ (יבמות מט.) יש ממזר מחייבי כריתות ולא מחייבי לאוין וכה"ג קאמר הכא[ד] ועוד גרלה לר"י דהלכה כי הך סתמא אע"ג דאיכא סתמא אחרינא ביבמות (דף לב.) כר' עקיבא מ"מ הך סתמא עיקר משום דמתניא גבי הילכתא פסיקתא דקידושין[ה] ועוד דמצינו בהרבה מקומות כי האי סתמא כדקתני[ו] אתם (יבמות דף יד:) פשיטא בני חייבי לאוין כשרים ניהו ועוד תניד[ז] איזהו ממזר כל שאיסורו איסור ערוה ועונש כרת משמע דלא הוי ממזר אלא מחייבי כריתות[ח]:

מתני'

מנא אמינא לה דתנן [ט]אמר ר' שמעון מעשה במגורה של דסקים ביבנה שהיתה עומדת בחזקת שלימה [י]ומדדו ונמצאת חסירה כל טהרות שנעשו על גבה[יא] היה ר' טרפון מטהר ור' עקיבא [יב]ממטמא אמר רבי טרפון מקוה זה בחזקת שלם [יג]הוא עומד מספק אתה בא לחסרו אל תחסרנו מספק אמר רבי עקיבא אדם זה בחזקת טמא הוא עומד מספק אתה בא לטהרו אל תטהרנו מספק אמר רבי טרפון משל לעומד [יד]ומקריב על גבי המזבח ונודע שהוא בן גרושה או בן חלוצה [טו]שעבודתו כשירה אמר רבי עקיבא משל לעומד ומקריב ע"ג המזבח ונודע שהוא בעל מום [טז]שעבודתו פסולה אמר רבי טרפון אתה דימיתו לבעל מום ואני דמיתיו לבן גרושה או לבן חלוצה נראה למי דומה אי דומה לבן גרושה ולבן חלוצה נדוננו כבן גרושה או כבן חלוצה אם דומה לבעל מום נדוננו כבעל מום התחיל רבי עקיבא לדון מקוה פסולו ביחיד ובעל מום פסולו ביחיד ואל יוכיח בן גרושה ובן חלוצה שפסולו בשנים דבר אחר מקוה פסולו בגופו [יז]בעל מום פסולו בגופו ואל יוכיח בן גרושה ובן חלוצה שפסולו מאחרים אמר ליה ר' טרפון עקיבא [יח]כל הפורש ממך כפורש מן החיים האי בעל מום שפסולו ביחיד היכי דמי אי דקא מכחיש ליה מי מהימן אלא דשתיק ודכותיה גבי בן גרושה ובן חלוצה דשתיק וקתני מקוה פסולו ביחיד ובעל מום פסולו ביחיד ואל יוכיח בן גרושה ובן חלוצה שפסולו בשנים ואביי אמר לעולם דקא מכחיש ליה ודקאמרת אמאי מהימן דאמר ליה שלח אחוי והיינו דקתני מקוה פסולו בגופו ובעל מום פסולו בגופו ואל יוכיח בן גרושה ובן חלוצה שפסולו מאחרים ובן גרושה ובן חלוצה דעבודתו כשירה מנלן אמר רב יהודה אמר שמואל דאמר קרא [יט]והיתה לו ולזרעו אחריו בין זרע כשר ובין זרע פסול אבוה דשמואל אמר [כ]מהכא [כא]ברך ה' חילו ופועל ידיו תרצה אפילו חולין שבו תרצה רבי יצאי אמר מהכא [כב]ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם [כג]וכי תעלה על דעתך שאדם הולך אצל כהן שלא היה בימיו אלא זה [כד]כשר ונתחלל בעל מום דעבודתו פסולה מנלן אמר רב יהודה אמר שמואל דאמר קרא [כה]לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום [כו]כשהוא שלם ולא כשהוא חסר והא שלום כתיב אמר רב נחמן[כז] וי"ו דשלום קטיעה היא: **מתני'** [כח]כל מקום שיש קידושין ואין עבירה הולד אצל כהן הולך אחר הזכר ואיזה זו זו כהנת לויה וישראלית שנשאו לכהן לוי וישראל [כט]וכל מקום שיש קידושין ויש עבירה הולד הולך אחר הפגום ואיזה זו זו אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לממזר ולנתין וכל מי שאין לה עליו קידושין אבל יש לה על אחרים קידושין הולד ממזר ואיזה זה [ל]זה הבא על אחת מכל העריות שבתורה [לא]וכל מי שאין לה לא עליו ולא על אחרים קידושין הולד כמותה ואיזה זה זה ולד שפחה ונכרית: **גמ'** כל מקום שיש קידושין אמר ליה רבי [לב]שמעון לרבי יוחנן כללא הוא דכל מקום שיש קידושין ואין עבירה הולד הולך אחר הזכר הרי

גר

מנא אמינא לה. דאין עד אחד נאמן בדבר ערוה לפסול ואפילו אין לו מכחיש: **מגורה.** מגורת מים כמין בריכות מים כדאמר בבבא בתרא (דף סז.) לא מכר את המגורות של מים: **של דיסקים.** שם אדם או שם מקום שביבנה: **בחזקת שלימה.** ארבעים קאה: **היה רבי טרפון מעכר.** דאמר השתא הוא דחסר וכשעה שטבלו בה אדם וכלים שלימה היתה: **מטמא.** דלא ידענן מאימת חסר ומנלא שאינה טבילה: **שעבודתו.** שעבד כבר כשירה. לקמן יליף לה: **בעל מום שעבודתו.** שעבד כבר פסולה ואפילו היה שוגג. לקמן יליף לה: **מקוה פסולו ביחיד.** בא אחד ואומר אני מדדתיו ונמצא חסר נאמן דקי"ל (גיטין דף ב:) דעד אחד נאמן באיסורין: **ובעל מום פסולו ביחיד.** בא אחד ואמר בעל מום הוא נאמן ולקמן מפרש לה: **מאחריס.** מחמת אמו: **שלח אחוי.** אם אינך בעל מום הפשטו בגדיך וגרלה והיינו דקתני בעל מום פסולו בגופו שנולד לבדר הדבריס וכן מקוה חסרונו לפנינו: **וכיסה לו ולזרעו אחריו וגו' בין זרע פסול.** חגג. ולכתחילה לא קאמר דהא מחולל קרייה רחמנא שנתחלל מקדושת כהן: **חולין שבו.** חללין שבו חללין שבשבט לוי דקרא בשבט לוי כתיב: **ובעל מום דעבודתו פסולה מנלן.** אם עבד בשוגג דאילו במזיד כתיב (ויקרא כא) אך אל הפרוכת לא יבא וגו' ולא יחלל את מקדשי אלא עבד בלא ידיעה מנלן דלא מכשרינן ליה מהאי קרא דוהיתה לו ולזרעו אחריו: **הנני נותן לו.** לעיל מוהיתה לו כתיב אלמא בשלימים הוא דאכשר: **מתני' כל מקום שיש קידושין ואין עבירה.** שהקידושין תופסין בה ואין עבירה בנשואין אלא אסרתה תורה עליו: **כהנת לויה וישראלית וכו'.** לוי שנשא כהנת או ישראלית בנה כהן (ולוי) ישראל שנשא כהנת או לויה הולד ישראל. [מ]למשפחותם לבית אבותם כתיב [מא]: **אלמנה לכ"ג.** יש קידושין ויש עבירה דקסבר קידושין תופסין בחייבי לאוין[מב]: **אחר הפגום שבשניהם.** [מג]שנולד מפסולי כהונה הולד [מד]פסול וכן בן ממזרת לישראל ממזר וכן בן ממזר מישראלית ממזר וכן בת נתינה לישראל נתין ובן נתין מכשרה נתין: **מכל עריות שבתורה.** של חייבי כריתות: **הולד ממזר.** בגמרא[מה] מפרש לה: **הולד כמותה.** ולד נכרית נכרי ואם גיירוהו הוי גר כשר ואינו ממזר: **ולד שפחה.** עבד [מו]שהחרו בעליו כשר ומותר בישראלית:

גמ'

עין משפט נר מצוה

צג א מיי' פרק י מהל' מקוואות הל' ו טור ש"ע י"ד סי' לא סעי' עא:
צד ב מיי' פ"ו מהלכות גיאלת מקדש הל' י:
צה ג מיי' שם הל' ח:
צו ד מיי' שם הלכה י:
צז ה מיי' פי"ט מהל' איסורי ביאה הל' עו טוש"ע אה"ע סי' מ סעיף א ב ג:
צח ו מיי' שם פט"ו הלכה ג טוש"ע שם סעיף ד:
צט ז מיי' שם הל' א טוש"ע שם סימן ד סעיף יג:
ק ח מיי' שם הל' ד טוש"ע שם סימן מ סעיף ה:

תורה אור השלם

1. וְהָיִתָה לּוֹ וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֻנַּת עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר קִנֵּא לֵאלֹהָיו וַיְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
במדבר כה יג
2. בָּרֶךְ יְיָ חֵילוֹ וּפֹעַל יָדָיו תִּרְצֶה מְחַץ מָתְנַיִם קָמָיו וּמְשַׂנְאָיו מִן יְקוּמוּן:
דברים לג יא
3. וּבָאתָ אֶל הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים הָהֵם וְאָמַרְתָּ אֵלָיו הִגַּדְתִּי הַיּוֹם לְיְיָ אֱלֹהֶיךָ כִּי בָאתִי אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְיָ לַאֲבֹתֵינוּ לָתֵת לָנוּ:
דברים כו ג
4. לָכֵן אֱמֹר הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם:
במדבר כה יב

מוסף תוספות

א. כיון שלא נודע לו פסולו באותה שעה. תוס' הרא"ש. ב. כדקתני בהדיא מקוה זה בחזקת שלם היה עומד. שם. ג. ומשל דר"ט לקרבנות ואודי לי מיהת בקרבנות קאמר. ואמר ר"ע לא. רשב"א. ד. דאילו לר"ע אפילו מחייבי לאוין הוי ממזר. ריטב"א. ה. דכהאי גוונא קרי הלכתא פסיקתא בב"ק [קב.]. תוס' יבמות מט. ד"ה שמעון.

תוס' ר"י הזקן

מגורה. מגורת מים כמין בריכה. של דיוסקוס. שם אדם. מטהר. דאמר השתא הוא דחסר וכשטבלו בו היה שלם. מטמא. דלא ידענן מאימת חסר ונמצא שאין טבילה. ביחיד. בא אחד ואמר מדדתיו ונמצא חסר נאמן דעד אחד נאמן באיסורים. ביחיד. בא אחד ואמר בעל מום הוא נאמן. שלח אחוי. אם אינך בעל מום הפשט בגדיך וגראה. **מתני'.** שיש קדושין. שקדושין תופסין בה. ואין עבירה. בנישואיה שלא אסרה תורה. ויש עבירה. כגון חייבי לאוין.

מוסף רש"י

ונודע שהוא בן גרושה. כהן חלל זר גמור הוא, דכתיב בכהן הנשא גרושה (ויקרא כא) לא יחלל זרעו, שממלא מדין כהונה (פסחים עב:). **בדרך ה'** חילו. בכהנים כתיב, ישימו קטורה באפך וגו' וסמיך ליה בכך ה' מילו, חללים שבו (פסחים עב:). **כל מקום שיש קידושין.** כל מקום שהקידושין תופסין, ויש עבירה. בגוחן קידושין (תמורה ה:).

מ) בתוספתא דמקוואות פ"ו ה"ח ועי' בפי' רבינו שמשון בפ"ב משנה ג, ב) [בכת"י: ומדבור. וגרלה דבל"ן], ג) [בכת"י נוסף: למפרע. וכ"ה בכתה דאמוראים], ד) [בכת"י: היה, וכן בהמשך בדברי ר"ע], ה) מרומות פ"ח מ"ח (תוספתא דתרומות פרק מ) [פסחים עב: מכות יח:], ו) [בכת"י: ועבע, וגרלה דבל"ן], ז) [זבחים יג.], ח) פסחים עב: מכות יב., ט) ר"ה כה: ע"ש סנהדרין כח: ע"ש, י) [בכת"י נוסף: שהיה], כ) נזיר מב:, ל) [בכת"י ובילקו"ש רש פנחס נוסף: בר יצחק], מ) ממורה ה:, נ) [מקו שהוא ר"ש בן לקיש] [וכ"ה בכת"י ובילקו"מ], ס) [בדפו"ר ובכת"י רי"ף: למשפחותם], ע) [במדבר ל, ב. וע"ש בהש"], פ) [לקמן סח ע"א], צ) [בדפו"ר ובכת"י רי"ף: הגולן], ק) [בכת"י רי"ף: הולד מלן], ר) [לקמן קז ע"ב. ובדפו"ר בגמ' ליף לה], ש) [בדפו"ר שחברו, וכל"ל. ויש ליתן פסיק אחר עבד], ת) ת"י, א) [בדפו"ר לי, וגרלה דבל"ן], ב) [גרלה דיש לתוסיף וכו'], ג) [ל"ל דקאמר. רש"ש. וכע"ז בתוי"ט], ד) [בינמות יד ע"א ולקמן עה ע"ב ועיין רש"ש], ה) [וע"ע תוס' יבמות מט. ד"ה שמעון].

מסורת הש"ס

גמ' גר שנשא ממזרת דיש קידושין ואין עבירה. דגר מותר בממזרת לר' יוסי דאמר קהל גרים לא מקרי קהל לקמן בפרק בתרא (דף עג.): **ונתגייר.** גבי קידושין ויש עבירה במתני' **בהדי אלמנה לכ"ג: כל מקום דסיפא.** דיש קידושין ויש עבירה כל מקום כללא משמע לאתויי הך דלא פריש לה בהדיא: **ואיבעית אימא לעולם רבי יוסי היא.** דאמר גר מותר בממזרת ודקשיא לך כללא היא מתניתין לאו כללא כיון דלהכי תנא בה ואיזו זו היא כהנת ולויה כו' למימרא דהני הוא דהולד הולך אחר הזכר אבל יש אחרים אע"פ שיש קידושין ואין עבירה הולד הולך אחר הפגום: **ואיזו זו ואיזו לא.** כלומר אם כן דאיזו זו דוקא אבל מידי אחרינא לא אזיל אחר הזכר גבי יש קידושין ואין עבירה: **והרי חלל וכו'.** ותנן לקמן (דף עז.) בת חלל זכר פסולה לכהונה אלמא אחר הזכר הוא ומיקרי חללה: **ברבי דוסתאי ס"ל.** לתנא דידן דאמר (שם) בנות ישראל מקום טהרה לחללין ובתה כשרה לכהונה: **והרי ישראל שנשא חללה דיש קידושין ואין עבירה.** דלא אסורה אלא לכהנים והולד הולך אחר הזכר דתנן לקמן (שם) בתו כשירה לכהונה ולא אמרינן חללה היא כפגום שבשניהם: **ונתגייר בהדיא.** גבי כהנת לויה וישראלית. ומשני משום דלא מתני לה אינה נישאת לו לתנא עם השאר בנשין קלר דנימא ואיזו כהנת לויה וישראלית וחללה שנשאו לכהן לוי וישראל דמשמע חללה נמי לכהן אין עבירה: **והאיכא.** יש קידושין ואין עבירה דהולד הולך אחר הזכר הא דרבה בר בר חנה: **מנרי שני.** שנתגייר אביו: **מנרית ראשונה.** שנתגיירה היא: **בנה שלישי.** ומותר לישא ישראלית כדכתיב (דברים כג) דור שלישי יבא להם לכיון דיש קידושין ואין עבירה לבית אבותם קרינא ביה כישראל. והא דאמרינן ביבמות (דף עח.) להם הלך אחר פסולן היינו לענין ישראל שנשא מגרית או מגרי שנשא ישראלית דיש קידושין ויש עבירה עד שלשה דורות הולד הולך אחר המגרי דולדו להם כתיב ואחריהם הולכים הולדות אבל לענין מגרי ומגרית לא מגמר לן האי להם מידי דהא בתרוייהו להם קרינא ביה והוא מגרי והיא מגרית: **ולרב דימי.** דאמר ביבמות בפרק הערל (דף עח.) דשני הוא ויליף לה מאשר יולדו הכתוב תלאו בלידה למימרא דבתר אימיה שדינן ליה מדלא כתיב אשר יולידו: **והאיכא.** גבי יש קידושין ואין עבירה הולד הולך אחר הפגום הא דכי אתא רבין וכו' בחומות הלך אחר הזכר אים ואשה הבאים משני אומות [כדלקמן] נתגיירו. דיש קידושין ואין עבירה: **הולד הולך אחר הפגום.** כדלקמן בשמעתין ומתניתין מני הולד הולך אחר הזכר: **מנא איזו זו.** דרישא למעוטי ולאשמועינן דמתני' לא כללא כייל. ומרישא דמילתיה דרבין ליכא לאקשויי למימר ונתנייה במתניתין גבי הולד הולך אחר הזכר דמתניתין בשי קידושין מיירי והני דלא נתגיירו אין כאן קידושין: **האי מאי.** אסוגיא דשמעתין פריך דשיינן לעיל ואי בעית אימא רבי יוסי היא אי אמרת בשלמא רבי יהודה היא דאמר גר אסור בממזרת לפיכך בנו הולך אחר הפגום כדין כל מקום שיש קידושין ויש עבירה איכא לתרוצי כל מקום דמתניתין לאתויי מאי ואיזו זו למעוטי מאי כל מקום דרישא לאתויי ישראל שנשא חללה דבתו כשרה לכהונה הולך אחר הזכר: **ודרבה בר בר חנה.** מגרי שני שנשא מגרית ראשונה דיש קידושין ואין עבירה לפיכך הולד שלישי: **ואיזו זו למעוטי דרב דימי ודרבין.** כלומר ואיזו זו דרישא דמשמע אבל בעלמא לא אזיל אחר הזכר אי ס"ל כרב דימי דאף מגרי שני שנשא מגרית ראשונה בנה שני אשמועינן איזו זו דמתניתין למעוטי הא דלא אזיל בתר זכר וכל מקום דרישא לא תיתי אלא ישראל שנשא חללה וכדרבין[ג] דאמר נתגיירו הלך אחר הפגום ולא אזיל אחר זכר ואף על גב דאין עבירה ואי ס"ל כרבה בר בר חנה מייתינן ליה מכל מקום דרישא ואיזו זו למעוטי דרבין לחודא: כל

מתני' ר' יהודה היא. הקשה ה"ר יעקב מקולי לר' יהודה נמי איכא למיפרך הרי גר מגריא[א] שנשא ממזרת דיש קידושין ואין עבירה כדאמר לקמן (דף עד:) דמודה הוא בפסולי קהל דהיינו גר מגרי דמותר בממזרת ואפ"ה אמר דהולד הולך אחר הפגום והוי ממזר ומיהו ר"י בר אברהם דהגמרא לא נחית לאקשויי אא"כ יש אחד מהם כשר כגון גר כשר הראוי לבא בקהל שנשא ממזרת דהכי משמע ליה השתא דיש קידושין ואין עבירה וגר מגרי שנשא ממזרת שניהם פסולים ולכך לא רצה להקשות מייה מיהו בתר הכי פריך ממגרי אף על גב דאינו כשר לבא בקהל וה"ה דהוה מצי למיפרך ממגרי שנשא ממזרת אלא דפריך ליה שפיר:

ונתנייה. פי' בסיפא תנא כל מקום לאתויי ולא פריך ולתנייה בהדיא כדפריך בסמוך דכיון דסבר גר אסור בממזרת דאיקרו קהל הוי קלא בכלל ממזרת ונתיה לישראל דתני במתניתין ולא צריך למיתנייה במתניתין טפי כולי האי ומ"מ איצטריך למיתני כל מקום דאי לאו הכי לא הוה מצי לאתויי מ"(אלא) ממזרת ונתיה לישראל לבד:

והרי חלל שנשא בת ישראל והולד הולך אחר הזכר. פירוש שהוא חלל כמו אביו וא"ת מאי פריך מה להבן פסול לאו משום דאזלינן בתר הזכר לחודיה אלא משום דנקבה פגומה שהיא אמו שהזכר פוסלה בביאתו והוי חללה ויש לומר דע"כ פסולו של בן לאו משום פסול דנקבה הוא דהא ישראל שנשא חללה יוכיח שבתו כשרה לכהונה ואף על גב שאמה פסולה אם כן משמע דאזלינן דוקא בתר הזכר לכן פריך שפיר:

הא מני ר' דוסתאי דאמר בנות ישראל בו'. וא"ת אמאי לא משני תנא כל מקום לאתויי כדאמרינן על ישראל שנשא חללה ויש לומר דא"כ מצינו למיפרך ונתנייה בהדיא ולא מצי נמי לשנויי משום דלא מתני לה דהיכי נתנייה כדאמרינן בסמוך דהא ודאי מצי למיתני במתניתין בהנת שנשאת לכהן ולוי ולישראל ולחלל שהרי לא הוחזרו כשרות לישראל לפסולים[ב]:

בנה שלישי הוי. פירש בקונטרס ומותר לישא ישראלית כדכתיב (דברים כג) דור שלישי יבא להם לכיון דיש קידושין ואין עבירה לבית אבותם קרינא ביה כישראל והא דקאמר ביבמות (דף עח.) להם הלך אחר פסולן היינו לענין ישראל שנשא מגרית או מגרי שנשא ישראלית דיש קידושין ויש עבירה עד ג' דורות הולד הולך אחר המגרי[ג] דולדו להם כתיב אחריהם הולכים הולדות אבל במגרי ומגרית לא מיגמר לן[ד] הא להם מידי דהתם[ה] בתרוייהו להם קרינא ביה הוא מגרי והיא מגרית עכ"ל ודקדק הר"ם דלא תימא דוקא ישראל שנשא מגרית שייך לומר הלך אחר פסולן לפי שאין שניהם פסולין אבל בשניהם פסולין לא שייך לומר הלך אחר פסולן דשניהם פסולים שהרי עמוני ומגרית שניהם פסולים והולכים אחר הפגום[ו] אלא הדבר תלוי בזה כשהם משני עממים שייך לומר כן דקרא בשני עממים איירי וקאמר הלך אחר הפסול שבכל עם ועם אבל כששניהם מעם אחד לא שייך לומר כן:

בל מקום דרישא לאתויי ישראל שנשא חללה ודרבה בר בר חנה ואיזו זו למעוטי דרבין ורב דימי. פירוש או אי קתני כלומר אי אתיא כל מקום דרישא לאתויי מילתא דרבה בר בר חנה א"כ אתיא איזו זו למעוטי דרבין אבל לא דרב דימי משום דהא דרב דימי ליתא כיון דמילתא דרבה בר בר חנה איתא שהרי דברי זה סותרים את דברי זה דרבה בר בר חנה קאמר מגרי שני שנשא מגרית ראשונה בנה שלישי ולדברי רב דימי אינו אלא שני ואי לא אתיא כל מקום דרישא לאתויי מילתא דרבה בר בר חנה משום דליתא הילכתא כוותיה א"כ נוכל לומר דאיזו זו דרישא אתי למעוטי ההיא דרב דימי: מנא

גמ' ר' יהודה היא. הקשה ה"ר יעקב מקולי לר' יהודה נמי איכא למיפרך הרי גר מגריא[א] שנשא ממזרת דיש קידושין ואין עבירה כדאמר לקמן (דף עד:) דמודה הוא בפסולי קהל דהיינו גר מגרי דמותר בממזרת ואפ"ה אמר דהולד הולך אחר הפגום והוי ממזר ומיהו ר"י בר אברהם דהגמרא לא נחית לאקשויי אא"כ יש אחד מהם כשר כגון גר כשר הראוי לבא בקהל שנשא ממזרת דהכי משמע ליה השתא דיש קידושין ואין עבירה וגר מגרי שנשא ממזרת שניהם פסולים ולכך לא רצה להקשות מייה מיהו בתר הכי פריך ממגרי אף על גב דאינו כשר לבא בקהל וה"ה דהוה מצי למיפרך ממגרי שנשא ממזרת אלא דפריך ליה שפיר:

ונתנייה. פי' בסיפא תנא כל מקום לאתויי ולא פריך ולתנייה בהדיא כדפריך בסמוך דכיון דסבר גר אסור בממזרת דאיקרו קהל הוי קלא בכלל ממזרת ונתיה לישראל דתני במתניתין ולא צריך למיתנייה במתניתין טפי כולי האי ומ"מ איצטריך למיתני כל מקום דאי לאו הכי לא הוה מצי לאתויי מ"(אלא) ממזרת ונתיה לישראל לבד:

והרי חלל שנשא בת ישראל והולד הולך אחר הזכר. פירוש שהוא חלל כמו אביו וא"ת מאי פריך מה להבן פסול לאו משום דאזלינן בתר הזכר לחודיה אלא משום דנקבה פגומה שהיא אמו שהזכר פוסלה בביאתו והוי חללה ויש לומר דע"כ פסולו של בן לאו משום פסול דנקבה הוא דהא ישראל שנשא חללה יוכיח שבתו כשרה לכהונה ואף על גב שאמה פסולה אם כן משמע דאזלינן דוקא בתר הזכר לכן פריך שפיר:

הא מני ר' דוסתאי דאמר בנות ישראל בו'. וא"ת אמאי לא משני תנא כל מקום לאתויי כדאמרינן על ישראל שנשא חללה ויש לומר דא"כ מצינו למיפרך ונתנייה בהדיא ולא מצי נמי לשנויי משום דלא מתני לה דהיכי נתנייה כדאמרינן בסמוך דהא ודאי מצי למיתני במתניתין בהנת שנשאת לכהן ולוי ולישראל ולחלל שהרי לא הוחזרו כשרות לישראל לפסולים[ב]:

בנה שלישי הוי. פירש בקונטרס ומותר לישא ישראלית כדכתיב (דברים כג) דור שלישי יבא להם לכיון דיש קידושין ואין עבירה לבית אבותם קרינא ביה כישראל והא דקאמר ביבמות (דף עח.) להם הלך אחר פסולן היינו לענין ישראל שנשא מגרית או מגרי שנשא ישראלית דיש קידושין ויש עבירה עד ג' דורות הולד הולך אחר המגרי[ג] דולדו להם כתיב אחריהם הולכים הולדות אבל במגרי ומגרית לא מיגמר לן[ד] הא להם מידי דהתם[ה] בתרוייהו להם קרינא ביה הוא מגרי והיא מגרית עכ"ל ודקדק הר"ם דלא תימא דוקא ישראל שנשא מגרית שייך לומר הלך אחר פסולן לפי שאין שניהם פסולין אבל בשניהם פסולין לא שייך לומר הלך אחר פסולן דשניהם פסולים שהרי עמוני ומגרית שניהם פסולים והולכים אחר הפגום[ו] אלא הדבר תלוי בזה כשהם משני עממים שייך לומר כן דקרא בשני עממים איירי וקאמר הלך אחר הפסול שבכל עם ועם אבל כששניהם מעם אחד לא שייך לומר כן:

בל מקום דרישא לאתויי ישראל שנשא חללה ודרבה בר בר חנה ואיזו זו למעוטי דרבין ורב דימי. פירוש או אי קתני כלומר אי אתיא כל מקום דרישא לאתויי מילתא דרבה בר בר חנה א"כ אתיא איזו זו למעוטי דרבין אבל לא דרב דימי משום דהא דרב דימי ליתא כיון דמילתא דרבה בר בר חנה איתא שהרי דברי זה סותרים את דברי זה דרבה בר בר חנה קאמר מגרי שני שנשא מגרית ראשונה בנה שלישי ולדברי רב דימי אינו אלא שני ואי לא אתיא כל מקום דרישא לאתויי מילתא דרבה בר בר חנה משום דליתא הילכתא כוותיה א"כ נוכל לומר דאיזו זו דרישא אתי למעוטי ההיא דרב דימי: מנא

עין משפט נר מצוה

קא א מיי' פט"ו מהל' אסורי ביאה הל' ז טוש"ע אה"ע סימן ד סעיף כב:

קב ב ג מיי' פרק י"ט מהל' אסורי ביאה הלכה יד טוש"ע אה"ע סימן ח סעיף ב:

קג ד מיי' שם פי"ב הלכה כ סמג לאוין קיב קטו טוש"ע שם סימן ד סעיף ו:

קד ה מיי' שם הלכה כא סמג שם טוש"ע שם סעיף ז:

תוס' ר"י הזקן

גמ'. נשא ממזרת. דקהל גרים לא איקרי קהל לר' יוסי. מצרי [שני]. שנתגייר אביו ונמצא שהוא שני. ראשונה. שנתגיירה היא. שלישי. ומותר לישראל דכתיב [דברים כג, ט] דור שלישי יבא להם בקהל ה'.

מוסף רש"י

גר שנשא ממזרת הולד ממזר. דכתיב לו הלך אחר פסולי (לקמן עב:). דאמר **גר לא ישא ממזרת.** קסבר דקהל גרים איקרי קהל (שם). **באומות** הלך אחר הזכר. בשבע אומות לענין לא תחיה כל נשמה, הלך אחר הזכרים, נתגיירו **הלך אחר הפגום** שבשניהם. לענין ייחסין. (יבמות עח.).

מוסף תוספות

א. מצרי שני או גר עמוני דמודה דלא איקרו קהל. תוס' הרא"ש.

מנא הני מילי. נראה דלא בעי מה"מ דהולד ממזר דהא ביבמות (דף מט.) מוכח ליה מלא יגלה כנף אביו וסמיך ליה לא יבא ממזר ומוקמי לה ביבמות (שם) בשומרת יבם של אביו שהיא לו אשת אחי אביו שהיא בכרת אלא בעי מנא לן דאין קידושין תופסין בהן וקשה דמאי בעי הלא הדבר פשוט בכל הגמרא דקידושין לא תפסי דהא בהא תליא דכיון דהוי ממזר מחייבי כריתות לא תפסי קידושין דהא[ה] ר"ע הוא דאמר (שם) דאין קידושין תופסין בחייבי לאוין[ו] ולא ידעינן אלא משום דשמעינן ליה לר"ע דאמר יש ממזר מחייבי לאוין וכיון דיש ממזר דין הוא דלא תפסי בה קידושין והכי נמי אמרינן בשמעתין[ז] הכל מודים בבא על הנדה שאין הולד ממזר דהא תפסי בה קידושין אלמא דהא בהא תליא ואור"י דאין ה"נ דכלל זה אמת אליבא דר"ע[ב] והכא בעי אליבא דרבי יהושע דאמר (שם) אין ממזר מחייבי לאוין[ח] [וכריתות] אלא מחייבי מיתות ב"ד ואפ"ה מודה דאין קידושין תופסין בחייבי כריתות כדאמר[ט] (הכל מודים) שאין קידושין תופסין באחותו אלמא דדבר פשוט הוא לר"ע ואליבא דרבי יהושע בעי גמרא מנלן דלא תפסי קידושין בחייבי כריתות[י]: הכל

**כל מקום דסיפא לאתויי גר שנשא ממזרת אלא אי אמרת רבי יוסי היא כל מקום דרישא כדאמרן איזו זו כדאמרן אלא כל מקום דסיפא לאתויי מאי ולטעמיך לר' יהודה איזו זו דסיפ' למה לי אלא איידי דתנא רישא איזו זו תנא סיפא איזו זו ה"נ איידי דתנא רישא כל מקום תנא נמי סיפא כל מקום גופא [6]כי אתא רבין אמר רבי יוחנן באומות הלך אחר הזכר נתגיירו הלך אחר הפגום שבשניהם מאי באומות הלך אחר הזכר [7]כדתניא [8]מנין לא' מן האומות שבא על הכנענית והוליד בן שאתה רשאי לקנותו בעבד תלמוד לומר [1]וגם מבני התושבים הגרים עמכם מהם תקנו יכול אף [9]עבד שבא על שפחה מן האומות והוליד בן שאתה רשאי לקנותו בעבד ת"ל אשר הולידו בארצכם מן הנולדין בארצכם ולא מן הגרים בארצכם: נתגיירו הלך אחר הפגום שבשניהם: במאי אילימא במצרי שנשא עמונית מאי פגום איכא [2]עמוני ולא עמונית[7] [2]אלא בעמוני שנשא מצרית [10]ואי זכר הוי האי שדיא אבתריה דידיה ואם נקבה הויא שדיא אבתרה דידה: כל שאין לה עליו קידושין: מנא הני מילי דאמר רבי חייא בר אבא אמר ר' יוחנן ומטו בה [11]משום דרבי ינאי ורב אחא בריה [11]דרבא ומטו בה משום רבי יוסי הגלילי אמר קרא [2]ויצאה מביתו והלכה והיתה לאיש אחר לאחרים ולא לקרובים מתקיף לה רבי אבא ואימא לאחר ולא לבן בן בהדיא כתיב ביה [3]לא יקח איש את אשת אביו אחר למה לי שמע מינה לאחרים ולא לקרובים ואימא אידי ואידי לבן הא לכתחילה והא דיעבד לכתחילה [12]מאחות אשה נפקא ומה אחות אשה[13] בכרת לא תקדש חייבי מיתות בית דין לא כל שכן ואימא אידי ואידי באחות אשה הא לכתחילה הא דיעבד אין הכי נמי אשכחן אחות אשה שאר עריות מנלן [14]ולפינן מאחות אשה מה אחות אשה מיוחדת שהיא ערוה וחייבין על זדונה כרת ועל שגגתה חטאת ולא תפסי בה קידושין אף כל שהיא ערוה וחייבין על זדונה כרת ועל שגגתה חטאת לא תפסי בה קידושין [4]בשלמא בולהו אתיין אלא אשת איש ואשת אח איכא למיפרך מה לאחות אשה שכן אין לה היתר במקום מצוה תאמר באשת אח שיש לה היתר במקום מצוה אשת איש נמי איכא למיפרך מה להנך שכן אין לה היתר בחיי [15]אוסרן תאמר באשת איש שיש לה היתר בחיי אוסרן אלא א"ר יונה ואיתימא רב הונא בריה דרב יהושע אמר קרא [4]כל אשר יעשה מכל התועבות האלה ונכרתו [5]הוקשו כל העריות כולם לאחות אשה מה אחות אשה לא תפסי בה קידושין [7]אף כל עריות כולם לא תפסי בה קידושין אי הכי אפילו

כל מקום דסיפא. דיש קידושין ויש עבירה: **לאתויי גר שנשא ממזרת.** לרבי יהודה דיש עבירה דהולד הולך אחר הפגום דהוי ממזר: **כדאמרן.** לאתויי ישראל שנשא חללה: **ואיזו זו דרישא כדאמרן.** למעוטי דרבין או דרב דימי וגר שנשא ממזרת: **כל מקום דסיפא לאתויי מאי.** היכא אשכחן תו יש קידושין ויש עבירה הולד הולך אחר הפגום גר מהני דקתני במתני': **מאי באומות הלך אחר הזכר.** למאי הילכתא יש להלך אחר הזכר כל זמן שלא נתגיירו ומנ"ל דבתר זכר אזלינן: **מנין לאחד מכל האומות.** שבעולם שאינן מן אומות של ארץ ישראל שאמר הכתוב עליהם (דברים כ) לא תחיה כל נשמה: **שבא על הכנענית.** שהיא בכלל לא תחיה וה"ה לחוות ולידוסית אלא שכולם נקראין על שם כנעני דכתיב (בראשית יז) ארץ כנען: **שאתה רשאי לקנותו בעבד.** דשדינן ליה בתר זכר ומותר לחייתם: **ת"ל וגם מבני התושבים וגו'.** ועליל מינה כתיב ועבדך ואמתך אשר יהיו לך מאת הגוים אשר סביבותיכם שאינן מז' אומות מהם תקנו עבד ואמה וסמיך ליה וגם מבני התושבים כלומר ולא משאר אומות לבדם אתה רשאי לקנות אלא אף מאותן שנולדו בארצכם. [ולא מן הגרים בארצכם]. אע"פ שהולידו בארץ אחרת כגון שאביהם מזאת הארץ ואמן מארץ אחרת. ובת"כ גרסינן ולא מן הכנעניים שבארצכם כלומר שנולדו מן הכנעניים. **אחר הפגום [שבשניהם].** לענין עבדות לא מצינן למימר דהא נתגיירו אלא לענין יוחסין, אומה לאומה משנתגיירו אלא בעמוני ומואבי עם מצרי ואדומי דעמון ומואב הזכרים אסורים איסור עולם ונקבות מותרות מיד, ואדומי ומצרי אחד זכרים ואחד נקבות אסורים עד דור שלישי. ואסיקנא פרק תפלת השחר [ברכות כח. א] דהשתא כולם מותרים היכף משנתגיירו שבא מנחריב ובלבל כל האומות וכל דפריש מרובא פריש.

[3]וגם מבני התושבים הגרים עמכם מהם תקנו יכול אף [9]עבד שבא על שפחה מן האומות והוליד בן שאתה רשאי לקנותו בעבד ת"ל אשר הולידו בארצכם מן הנולדין בארצכם ולא מן הגרים בארצכם: נתגיירו הלך אחר הפגום שבשניהם: מן הנולדים בארצכם. אשר הולידו בני שאר אומות מבנות ארצכם שלידתן בארצכם דהיינו אימותיכם: **ולא מן הגרים בארצכם.** שהולידו בני ארצכם במקומות אחרים מבנות שאר אומות ודאו הבנים לגור כאן אצל אבותם. ובתורת כהנים [16] גרסינן ולא מן הכנעניים שבארצכם כלומר שנולדו מן הכנעניים: **נתגיירו הלך אחר הפגום שבשניהם מאי היא.** לענין עבדות ליכא למימר נתגיירו אלא לענין יוחסין ולא מצינו חילוק בין אומה לאומה משנתגיירו אלא בעמוני ומצרי שזה אסור לעולם וזה עד דור שלישי ופגום משני לדדיים במאי משכחת לה דקתאמר הפגום שבשניהם: **אילימא במצרי שנשא עמונית.** וקתאמר הולד הולך אחר המצרי ואסור עד דור שלישי דאילו עמונית שריא לאלתר: **מאי פגום איכא.** בלא האם דקתאמר נתגיירו אתרוייהו קאי לשון רבים ומשמע דבמידי דמשכחת ביה פגם לגבי תרוייהו קאמר והכא גבי אם ליכא פגם: מצרי ואדומי עשה בהם נקבות כזכרים כדאמר ביבמות (דף עז:): **אי זכר.** הולד שדיא בתר עמוני ואיסור זכרים שבו לעולם ולא אמרי' שדיא בתר מצרית ויהא דור שלישי מותר ואי נקבה היא שדייה בתר מצרית ולא בתר עמוני למשרייה לדידה משום ולא עמונית אלא בנה יהא מותר שהוא שלישי דאמר קרא (דברים כג) להם הלך אחר פסולן[ט]: **מנה"מ.** דאין קידושין תופסין בחייבי כריתות אבל הולד ממזר נפקא לן מלא יקח איש את אשת אביו ולא יגלה כנף אביו[ח] וסמיך ליה לא יבא ממזר ומוקמינן לה ביבמות (דף מט.) בשומרת יבם של אביו שהיא לו אשת אחי אביו שהיא בכרת ומהכא יליפינן לה ביבמות בפרק החולץ (דף מה:) דכל שאין לה עליו קידושין הולד ממזר: **ומטו בה.** יש מטיים בדבר זה לומר שבשם ר' יוחנן אמר ורב אחא בריה דרבא אמר אלא משום רבי יוחנן אמר מטו בה אלא משום רבי יוסי הגלילי: **לאיש אחר.** שהוא אחר אצלה ולא שהוא קרובה. והיתה לשון קידושין הוא שהיתה לו בהן לאשה: **לכן.** בן בעלה אבל שאר קרובות לא: **לא יקח.** לא יהא לך בה ליקוחין שאין קידושין תופסין: **ודילמא הא לכתחילה הא דיעבד.** כלומר לא יקח אלא שלא יהיו לו בהן קידושין דיעבד קאמר אלא אזהרה שלא יקדשנה ומיהו אי קדיש ניהוו קידושין ואתא האי קרא אמרינא לומר דאין בה הויה כלל ולעולם נבן קאמר דכיון דאמר ולא פירש קרובים אין לך להביא באיסור זה אלא האסור שבכולן שקרוב מן הכל: **מאחות אשה נפקא.** דכתיב בה לא תקח[ט] לא תקדשנה: **חייבי מיתות.** אשת אביו בסקילה: **אידי ואידי.** לא תקח והיתה לאיש אחר אימא אידי ואידי באחות אשה דכיון דאשכחן בה לאזהר עלה לכתחילה איכא למימר דהדר כתב והיתה לאיש אחר למעוטי בעל אחותה שאין לו בה הויה אבל שאר קרובים דלא אשכחן בהו אזהרת קיחה לכתחילה לא קאמר דיעבד לא נתפסו: **אין הכי נמי.** דאחות אשה לאודה איכא למיגמר: **דילפינן מאחות אשה.** בגנין אב במה מצינו: ה"ג **מה לאחות אשה שכן אין לה היתר במקום מצוה.** כשאין לו בנים מאחיו[ט] המת דילפינן בפ"ק דיבמות (דף ג:) נאמר כאן[ט] עליה בחייב ונאמר להלן[ט] יבמה יבא עליה מה להלן במקום מצוה אף כאן במקום מצוה ואמר רחמנא לא תקח: **מה להנך.** לאחות אשה קאמר שכן אין לה היתר בחיי אחותה האוסרת שאפילו גירש אשתו אחותה אסורה: **אשת איש יש לה היתר בחיי אוסרה.** שבעלה מתירה בגט: **מכל העובות האלה.** בפרשת עריות כתיב: אפילו

עין משפט נר מצוה

קח א מיי' פ"ט מהל' עבדים הלכה ג סמג עשין רכ [עיין כ"מ]:
ב [מיי' פי"ב מהל' איסורי ביאה הל' יח טוש"ע אה"ע סי' ד סעי' ג]:
קז ג מיי' פי"ב מהל' איסורי ביאה הל' כא טוש"ע אה"ע סימן ד סעיף ז:
קז ד מיי' פ"ד מהלכות אישות הלכה יב סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סימן מד סעיף ו:

תורה אור השלם

1. וְגַם מִבְּנֵי הַתּוֹשָׁבִים הַגָּרִים עִמָּכֶם מֵהֶם תִּקְנוּ וּמִמִּשְׁפַּחְתָּם אֲשֶׁר עִמָּכֶם אֲשֶׁר הוֹלִידוּ בְּאַרְצְכֶם וְהָיוּ לָכֶם לַאֲחֻזָּה:
ויקרא כה מה
2. וְיָצְאָה מֵבֵיתוֹ וְהָלְכָה וְהָיְתָה לְאִישׁ אַחֵר:
דברים כד ב
3. לֹא יִקַּח אִישׁ אֵת אֵשֶׁת אָבִיו וְלֹא יְגַלֶּה כְּנַף אָבִיו: דברים כג א
4. כִּי כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מִכֹּל הַתּוֹעֵבוֹת הָאֵלֶּה וְנִכְרְתוּ הַנְּפָשׁוֹת הָעֹשֹׂת מִקֶּרֶב עַמָּם:
ויקרא יח כט

מוסף תוספות

א. ולא מצינו שאמרה ר"ע בהדיא בשום מקום. תוס' הרא"ש. (לקמן בסוגיא).
ב. ושמעון התימני. שם.

תוס' ר"י הזקן

מן האומות. שאינו כז' האומות ואינו מכלל לא תחיה כל נשמה (דברים כ, טז). שבא על הכנענית. והוא הדין לחוי ריבוסי ה' ג' אומות. **בעבד.** ואתה יכול לחייתו דשדינן ליה בתר זכר. **אשר הולידו בארצכם.** משמע שהם מארץ אחרת והולידו כאן שנשאו מבנות הארץ. ועליל מינה כתיב ועבדך ואמתך אשר יהיו לך מאת הגרים אשר סביבותיכם וגם מבני התושבים. כלומר לא משאר אומות לבדם אתה רשאי לקנות אלא אף מאותן שנולדו בארצכם. [ולא מן הגרים בארצכם]. אע"פ שהולידו בארץ אחרת כגון שאביהם מזאת הארץ ואמן מארץ אחרת. ובת"כ גרסינן ולא מן הכנעניים שבארצכם כלומר שנולדו מן הכנעניים. **אחר הפגום [שבשניהם].** לענין עבדות לא מצינן למימר דהא נתגיירו אלא לענין יוחסין, אומה לאומה משנתגיירו אלא בעמוני ומואבי עם מצרי ואדומי דעמון ומואב הזכרים אסורים איסור עולם ונקבות מותרות מיד, ואדומי ומצרי אחד זכרים ואחד נקבות אסורים עד דור שלישי. ואסיקנא פרק תפלת השחר [ברכות כח. א] דהשתא כולם מותרים היכף משנתגיירו שבא מנחריב ובלבל כל האומות וכל דפריש מרובא פריש.

מסורת הש"ס

ו) יבמות עח: [סוטה ג:], ז) ג"ל שם [סוטה ג:], ח) [ל"ל הכנעני שבא על אחת מן כו' וכ"ה ביבמות בסוטה ובת"כ], ד) [יבמות סט ע"א], ט) [בכת"י: לחיין], ו) [בכת"י: משמיה, וכן בהמשך משמיה דרבי יוסי], ז) [ל"ל דרבא אמר מטו], ח) [עי' תוס' יבמות נד. ד"ה שכן בידו לרבות], ט) [בכת"י נוסף: שהיא], י) [ל"ל דילפינן. רש"ל, וכ"ה בכת"י וברש"ל], כ) [בכת"י: אוקמה, וכן בסמוך], ל) יבמות מ. נד: [כריתות כ:], מ) [פרשת בהר פיסקא פ"ז], נ) [יבמות עח ע"א], ס) [דברים כג, ג], ע) [ויקרא יח, ח], פ) [ל"ל לאחיו. רש"ל], צ) [ויקרא יח, ח], ק) [דברים כה, ה], ר) [בכת"ש מוסיף: בכתה מקומות אמרינן], ש) [לקמן סח ע"א], ת) רש"ל, א) [לעיל מו: תוס יומא כג:], ב) [ל"ל ויבוסי ואמר ז' האומות], ג) [כל"ל ואמורי ואמרי אחד],

גליון הש"ס

גמ' בשלמא כולהו אתיין. עי' יבמות נד ע"א תוד"ה שכן בידו:

מוסף רש"י

מנין לאחד מן האומות. משאר שבעים אומות (סוטה ג:). שאינו משבעה אומות ואינו בכלל לא תחיה כל נשמה (יבמות עח:). **שבא על הכנענית.** כל ז' אומות נקראו על שם כנען, והוליד בן. דהלך אחר האב ומותר להחייתו לך לעבד (סוטה ג:). שאתה רשאי לקנותו בעבד. ואי אתה מצווה להמיתו, דשדינן ליה בתר אמה (יבמות עח:). בעבד גרסינן בגי"מ (סוטה ג:). **וגם מבני התושבים הגרים עמכם.** שבאו מאומות אחרים ונעשו אחותם מושבים במקומכם (יבמות עח:). לעיל מינה כתיב מאת הגוים אשר סביבותיכם מהם תקנו עבד ואמה, אשר סביבות ארצכם ולא מבני ארצכם דשבעה אומות, וגם מבני התושבים, כל תושב, הייני שבא במקום אחר ומתישב כאן, וקאמר קרא שמותר לקנות מבניהם אשר יהיו לך מבנות אחרת (סוטה ג:). **מן הנולדים בארצכם.** שאמו מארצכם וילדו שם (יבמות עח:). בניה הנולדים בארצכם והם בני התושבים, דהייני אחרים שנשאו בארצכם נשים אחה רשאי לקנות (סוטה ג:). **ולא מן הגרים בארצכם.** ולא מן הבנים הנולדים לבני ארצכם במקום אחר מבנות שאר אומות והביאום לבניהם לגור שם (שם). שנולד במקום אחר, שאמו מן שאר אומות ואחר כך בא לגור אצל אביו בארצכם, דהכי אשה להיות במקומה ודרך איש לגלות, הלכך הנולדים בארץ ודאי אמו משבעה אומות, אבל הנולדים במקום אחר ודאי אמו משאר אומות, ומסתברא כי מעטינהו קרא היכא דאביו כבני (יבמות עח:).

אפילו נדה נמי. אם קידש פנויה בימי נדותה לא להוו קידושין ואם כא עליה בנדתה יהא הולד ממזר: **אלמה אמר אביי.** בהמולך: **הכל מודים.** שמעון התימני דאמר מחייבי כריתות מודה בבא על הנדה ור"ע דאמר מחייבי לאוין מודה בבא על הסוטה דקיימא לה ונסתרה דהויא עליו בלאו דלא יוכל בעלה וגו' כדאמר ביבמות (דף יא:): הא מה אני מקיים אמרי אשר הוטמאה לרבות סוטה שנסתרה: **שאין הולד ממזר.** שהרי עדיין קידושין עומדין בה: **מכדי.** הך היקישא דרבי יונה מיהא לאקושי שאר עריות לאחות אשה דלא ליהוי קידושין ואיכא לאקושינהו לנדה דהוו קידושין: **לחומרא.** לעשות הולד ממזר שהממזרות תלוין בקידושין דכל מי שאין לה עליו קידושין הולד ממזר: **אמינא.** שאר עריות בק"ו מיבמה לשוק שאין קידושין תופסין בה כדאמר רב (דף יב:): מנין שאין קידושין תופסין ביבמה דכתיב לא תהיה אשת המת החולה לא תהא בה הויה לזר: ה"ג **חייבי מיתות וחייבי כריתות לא כ"ש: א"כ שאר חייבי לאוין נמי.** הני דלא אתי בק"ו נייתי בבנין אב במה מצינו ביבמה שהיא בלאו ואין קידושין תופסין בה אף כל שהוא בלאו אין קידושין תופסין בה: **כהדיא כתיב בהו.** דתפסו: **וכי יש אהובה לפני המקום.** כלומר וכי אהבתו לו שנאתו של בעל חשובה לפני המקום לשנות דין המלה בשבילה שהולך הכתוב לכתוב לא יוכל לבכר את בן האהובה לא הוה ליה למיכתב אלא כי את הבכור יכיר ואתא ידענא לא שנא אמו אהובה ולא שנא אמו שנואה: **שנואה בנישואיה.** שנישואיה שנואים לפני המקום כגון חייבי לאוין ואקשר רחמנא כי תהיין אלמה אין בהו הויה ולקמן פריך דילמא בחייבי עשה הוא דקאמר ולא בחייבי לאוין: **ולר"ע.** דאמר ביבמות שאין קידושין תופסין בחייבי לאוין דקתני (שם דף נ:) חלץ ועשה בה מאמר אין לאחר חליצה כלום כלומר אין המאמר תופס בה דקס ליה דאמר בולה יבמה (דף נב:) תניא רבי אומר אין הדברים הללו אמורים אלא לדברי ר"ע שהיה עושה חלוצה בערוה: **באלמנה לכ"ג.** בההוא הוא דתפסי קידושי דגלי רחמנא בה דאין הולד ממזר אלא חלל: **בואו וגלוה על עקיבא בן יוסף.** שפוסל הרבה מישראל שהיה אומר כל ביאה בישראל שאין לו היתר בה הולד ממזר: **הניחא.** אי לאו כללא הוא אלא לאפוקי מדרבי סימאי דמפיק חד מחייבי לאוין אתי ואסמועי דבכל חייבי לאוין עושה ר"ע ממזרין שפיר איכא לאוקמא כי תהיין לרבי ישבב אליבא דר"ע במלרי ואדומי בתוך שלשה דורות דחייבי עשה נינהו דכתיב דור שלישי יצא ולא שני דהוי לה שנואה בנישואיה: **אלא אי טעמא דנפשיה קאמר.** וכללא כייל ולאו אדרבי סימאי לחודיה פליג אלא אשמועינן דכל שביאתו באיסור הולד ממזר במאי מוקי לה: **בבעולה לכ"ג.** דעשה הוא דכתיב (ויקרא כא) אשה בתולה יקח ולא בעולה ולאו הבא מכלל עשה עשה.[ר] ואיכא לאקשויי הא זונה היא או אלמנה או גרושה דבעולה פנויה [ג] לאו זונה היא דתנן ביבמות (דף סא.) אין זונה אלא גיורת ומשוחררת ושנבעלה בעילת זנות [ד] וביאת איסור לפסול לה: **ומאי שנא.** אלא עשה מחייבי עשה דמלרי ואדומי: **שאינו שוה בכל.** שאינו נוהג אלא בכ"ג הילכך קיל: **ורבנן.** דמוקי להאי כי תהיין בחייבי לאוין כיון דמצינו למילף ביבמה[ה] במה מצינו שאין קידושין תופסין בהן אלמוקי ליה בחייבי לאוין ווקמה בחייבי עשה: **בעל כרחיך שבקיה לקרא דהוי דחיק ומוקי אנפשיה.** כיון דגלי לך קרא ביבמה דלא תפסי בה קידושין וילף מיניה דחייבי לאוין לית בהו קידושין וכי תהיין ע"כ [ו] לחייבי עשה קאמר וכגון דחדא מצרית ולרבי ישבב בבעולה לכ"ג: **שפחה מגלן.** דלא תפסי בה קידושין: **האשה**

אפילו נדה נמי אלמה [ו] אמר אביי [א] הכל מודים בבא על הנדה ועל הסוטה שאין הולד ממזר. אמר חזקיה אמר קרא [1] ותהי נדתה עליו [2] אפילו בשעת נדתה תהא בה הויה מכדי איכא [3] לאקושה לנדה ואיכא לאקושה לאחות אשה מאי חזית דמקשת להו לאחות אשה [4] אקשה לנדה [ז] קולא וחומרא לחומרא מקשינן רב אחא בר יעקב אמר אתיא בק"ו מיבמה ומה יבמה שהיא בלאו לא תפסי בה קידושין [ח] חייבי מיתות וחייבי כריתות לא כל שכן אי הכי שאר חייבי לאוין נמי [ט] אמר [י] רב פפא חייבי לאוין בהדיא כתיב בהו [2] כי תהיין לאיש שתי נשים האחת אהובה והאחת שנואה וכי יש שנואה לפני המקום ואהובה לפני המקום אלא אהובה אהובה בנישואיה שנואה שנוא' בנישואיה [3] וקאמר רחמנא כי תהיין ולר"ע דאמר [כ] אין קידושין תופסין בחייבי לאוין כי תהיין במאי מוקים באלמנה לכ"ג וכר' סימאי [ט] דתניא רבי סימאי אומר מן הכל היה ר"ע עושה ממזר חוץ מאלמנה לכהן גדול שהרי אמרה תורה [4] לא [י] יחלל חילולים עושה ואין עושה ממזרות ולר' ישבב דאמר בואו ונצווח על עקיבא בן יוסף שהיה אומר כל שאין לו ביאה בישראל הולד ממזר הניחא לר' ישבב אי לאפוקי מדר' סימאי קאתי שפיר אלא אי טעמא דנפשיה קאמר ואפי' חייבי עשה במאי מוקים לה בבעולה לכ"ג ומאי שנא משום דהוי ליה עשה שאין שוה בכל ורבנן אדמוקי לה בחייבי לאוין נוקמא בחייבי עשה הני חייבי עשה [כ] במאי נינהו אי שתיהן מצריות שתיהן שנואות אי אחת מצרית ואחת ישראלית שתי נשים מעם אחד בעינן אי בעולה לכהן גדול מי כתיב תהיין לכהן ורבי עקיבא בעל כורחיך [ל] שבקיה לקרא דהוי דחיק ומוקי אנפשיה: וכל מי שאין לה עליו וכו': שפחה כנענית מנלן אמר רב הונא [ז] אמר קרא [4] שבו לכם פה עם [מ] החמור עם הדומה לחמור אשכחן דלא תפסי בה קדושי ולדה

הכל מודים בבא על הנדה ועל הסוטה שאין הולד ממזר. פי' בקונטרס ביבמות (דף מט.) נדה משום דכתיב תהיה [ב] בנדתה דמשמע יש לה הויה ואע"ג דקיימא בכרת מ"מ לא הוי ממזר [ג] וכא על הסוטה כו' כגון אשתו שזינתה דאסורה לבעלה דנפקא לן ביבמות פ"ק (דף יא:) מייתורא דאמרי אשר הוטמאה דכתיב גבי מחזיר גרושתו ואע"ג דחייבי לאוין הוא שהרי הויא עליו בלאו דלא יוכל בעלה לשוב לקחתה ואם כן הוה לן למימר דהולד ממזר אליבא דר"ע מ"מ מודה הכא בסוטה דאין הולד ממזר שהרי עדיין קידושין תופסין בה משמע מתוך לשון הקונטרס שאינו מודה אלא בסוטה שלא יצאת מתחת בעלה דהכי משמע לישנא שהרי עדיין קידושין תופסין בה כלומר הקידושין שנתקדשה בהן כבר אבל מחזיר סוטתו כלומר שגרשה וחזר וכנסה לא מיירי דבהא לא מודה ר"ע דולדו הולד ממזר וקשה דהא בפרק יש מותרות (יבמות דף פה:) משמע בהדיא דאפילו מחזיר סוטתו [ד] שאין הולד ממזר דקאמר התם מחזיר סוטתו איכא ביניייהו [א] ולא"כ לא שייך בה טעמא דפירש בקונטרס שפירש הטעם דמשום הכי לאו ממזר משום דעדיין קידושין תופסין בה לכך אומר ר"י דידענין בסוטה דתפסי בה קידושין אף במחזיר סוטתו ואין הולד ממזר ממשמעות דהאי קרא דמפיק מייניה (שם דף יא:) דסוטה אסור להחזיר דהיינו מלא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה אחרי אשר הוטמאה לרבות סוטה שנסתרה וכתיב להיות לו לאשה דמשמע שאם החזירה איכא הויה וכיון דתפסי בה קידושין אין הולד ממזר מיהו קשה דהא עיקר קרא במחזיר גרושתו הוא דכתיב ופ"ה אמר ר"ע דמחזיר גרושתו לא תפסי בה קידושין וגם הולד ממזר דכתיב דרכי' להיות לו לאשה לשון הויה ובמחזיר סוטתו דלא אתיא אלא מדרשא אמר דתפסי בה קידושי ודרשינן להיות לו לאשה לשון הויה ואין סברא לומר כן לכך אומר ה"ר שלמה מדריו"ש דיש לייישב פי' הקונט' דכיון דכל זמן דלא גרשה לא יהא הולד ממזר כדפי' אין לומר דמשום שגרשה יהא איסור נוסף דמה גריעותא יש בה מחר הגירושין יותר מלפני הגירושין וכיון דסברא הוי לומר דלאחר גירושין נמי אין הולד ממזר הכי נמי איכא למימר דתפסי בה קידושין דהא בהא תליא מילתא [ה]:

לחומרא מקשינן. וא"ת אדרבה חומרא לומר דתפסי בה קידושין לאוסרה לעלמא [ב] וי"ל דאדרבה חומרא הוא לומר דלא תפסי בה דמתוך כך אנו אומרים דהולד ממזר דאי הוו תפסי בה קידושין הייתי אומר אין הולד ממזר ולא הייתי לומד שאר חייבי כריתות מזקוקת יבם של אביו והייתי אומר שבכולן אין הולד ממזר כמו בנדה אבל מאחר דלא תפסי בה קידושין [ו] יש לנו לומר שיהו כולן למדות מזקוקת אביו וא"ת לרבי יהושע דאמר אין ממזר מחייבי כריתות מאי חומרא איכא למימר דלא תפסי בה קידושין וי"ל דאשמועינן ליה דאמר [ז] פגום מיהא הוי ואי תפסי בה קידושין אפילו פגום לא הוי: **ומה יבמה שהיא בלאו לא תפסי בה** קידושין. וא"ת אמאי לא קאמר נדה תוכיח שהיא בכרת ותפסי בה קידושין אף אני אציא כל העריות שבכרת וי"ל דק"ו זה אינו אלא גילוי מילתא בעלמא דיש לנו להקיש לאחות אשה ואין לנו לומר נדה תוכיח [ג]: **וכי** יש אהובה ושנואה לפני המקום. ואין לפרש דלדקת [ה] ורשעת קאמר דאם כן לא היה צריך לומר לא יוכל לבכר דאמנו משום [ו] דאמרה רשעה יפסיד בנה שהוא בכור נאמנו אבל השתא כיון דרעה בנישואין דחייבי לאוין ס"ל דלאו בנו גמור הוא: **ולדה**

אפילו נדה נמי. אם קידש פנויה בימי נדותה לא להוו קידושין ואם כא עליה בנדתה יהא הולד ממזר: **אלמה אמר אביי.** בהמולך: **הכל מודים.** שמעון התימני דאמר מחייבי כריתות מודה בבא על הנדה ור"ע דאמר מחייבי לאוין מודה בבא על הסוטה דקיימא לה ונסתרה דהויא עליו בלאו דלא יוכל בעלה וגו' כדאמר ביבמות (דף יא:): הא מה אני מקיים אמרי אשר הוטמאה לרבות סוטה שנסתרה: **שאין הולד ממזר.** שהרי עדיין קידושין עומדין בה: **מכדי.** הך היקישא דרבי יונה מיהא לאקושי שאר עריות לאחות אשה דלא ליהוי קידושין ואיכא לאקושינהו לנדה דהוו קידושין: **לחומרא.** לעשות הולד ממזר שהממזרות תלוין בקידושין דכל מי שאין לה עליו קידושין הולד ממזר (דילפינן לה מאשת איש ביבמות (דף מה:) מה אשת איש דלא תפסי בה קידושין והולד ממזר אף כל שאין עליו קידושין הולד ממזר): **אמינא.** שאר עריות בק"ו מיבמה לשוק שאין קידושין תופסין בה כדאמר רב (דף יב:) ביבמות (דף יב:): מנין שאין קידושין תופסין ביבמה דכתיב לא תהיה אשת המת החולה לא תהא בה הויה לזר: ה"ג **חייבי מיתות וחייבי כריתות לא כ"ש: א"כ שאר חייבי לאוין נמי.** הני דלא אתי בק"ו נייתי בבנין אב במה מצינו ביבמה שהיא בלאו ואין קידושין תופסין בה: **כהדיא כתיב בהו.** דתפסו: **וכי יש אהובה לפני המקום.** כלומר וכי אהבתו לו שנאתו של בעל חשובה לפני המקום לשנות דין המלה בשבילה דשבילה שהולך הכתוב לא יוכל לבכר את בן האהובה. שנואה בנישואיה. חייבי לאוין. כי תהיינה. אלמא אית בה הוייה. יבמה שהיא בלאו לא תפסי בה קדושי כמו שביארנו ביבמות פרק האשה רבה [צב, ב ד"ה ואי בעית אימא]. חייבי מיתות וחייבי כריתות לא כ"ש. חייבי לאוין נמי. נילף במה מצינו, דנהי דליכא ק"ו ניתי במה מצינו שלא יהיו קדושין תופסין בחייבי לאוין ושהולד ממזר. בהדיא כתיב בהו. דתפסי. וכי יש. כלומר וכי אהבתו של בעל או שנאתו חשובה לפני המקום לשנות דין הנחלה בשבילה שהוצרך לכתוב לא יוכל לבכר את בן האהובה. שנואה בנישואיה. חייבי לאוין. כי תהיינה.

מסורת הש"ס

ו) יבמות מט. ע"ב, [בכתה"י: לאקושינהו], ומלאה דכל"ל, וכן בסמוך, ובדפו"ר לאקוש], ז) [בכתה"י: לאקושינהו], ד) [שם ח. ע"ז לאקושינהו], ח) [יבמות יג ע"ב], ט) יבמות כג., ז) [ל"ל רבא. ערוך], י) תמורה כט: [יבמות י: וש"נ], כ) כתובות כט: [לעיל סד. יבמות מט.], י) [בכתה"י: לא יקח ולא יחלל, וכדלעיל סד. וט"ס ברש"י], כ) [בכתה"י: מאין], ל) [פסחים נט: נדה לג.], מ) יבמות סב. נדה יז. ב"ק מט. כתובות קיא., נ) [דברים כד, ד], ס) כדפו"ר: בהן], ע) [בדפו"ר: תלוי', ול"ל תלויה], פ) מהרש"א מ"ז, צ) [דברים כה. ה], ק) [דברים כה. ט. ועיין יבמות י ע"ב], ר) [פסחים מא ע"ב], ש) [בדפו"ר: מיתה. וכל"ל], ת) [ל"ל מיבמה רש"ש], א) [בדפו"ר: בחייבי], ב) [ויקרא כא טו. ויקרא כב יח. ובכת"ס מגיה ותהי נידתה עליו. ועיין קקיון דיוקה ועצמו"ש], ג) [בדפו"ר: וכבא על הסוטה פי' כגון], ד) [נדל"ל: אין], ה) [וע"ע תוס' יבמות מא ע"ב ד"ה סוטה נמי, ובכת"י יבמות פה ע"ב ד"ה סוטה ולאו], ו) [בדפו"ר נוסף: תמיד וים לגן], ז) [ביבמות מד ע"ב], ח) [בדפו"ר: וחשבא], ט) [בדפו"ר: דלמו],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אמינא וכו' ביבמות. נ"ב פרק הלמה רבה דף לב: (ב) ר"ה בנעולה לכ"ג וכו' ולאו זוטה היא. נ"ב ולפי לרבי אליעזר דס"ל עשאה זוטה אף בפנויה מ"מ אשכחן בממאנת כן איתא בגמ' דיבמות דף נט ע"ב:

מוסף תוספות

א. למ"ד דאורייתא הא נמי דאורייתא ואית לה כתובה וכו' והיינו ע"כ במחזיר סוטה דאי בבקיים כיון דזנאי ליה לה כתובה אלמא מדאית לה כתובה תפסי בה קדושין. תוס' הרא"ש. ב. דאם בא עליה אפי' אחד מן הדחוקים יתחייב עליה מיתה. רשב"א. ג. דרב אחא בר יעקב אהקישא דר' יונה סמיך ולתרוצי מאי דמקשינן מאי חזית דסמכת להו לאחות אשה קא אתי וכיון דמסייע ק"ו למילף מאחות אשה אע"ג דאיכא למימר נדה תוכיח מכריע הוא למילף מאחות אישה ולא מנדה. שלנ"ל.

תוס' ר"י הזקן

אפילו נדה. אם קדש נדה לא יהיו קדושין ואם בא על הנדה יהיה הולד ממזר. הא דאביי בהחולין (יבמות מט. א). הכל מודים. שמעון התימני ורבי עקיבא דפליגי התם. לאחות אשה. לחומרא דלא ליהוי קדושי והולד ממזר. לנדה. לקולא והוו קדושי ואין הולד ממזר. בקל וחומר. כלומר שאר עריות חוץ מאחות אשה דלא תפסי בהו קדושי והולד ממזר נפקא מיבמה דאמר רחמנא [דברים כה. ה] לא תהיה לאיש זר לא תהא בה הויה לזר [יבמות יג. ב]. והך שיטה היא כמ"ד דיבמה לשוק (אי) לא תפסי בה קדושי והולד ממזר. או לרבי עקיבא (כשאר) [כשאר] חייבי לאוין, או לפיר"ש לרב כמו שביארנו בסוף החולין [מט. ב ד"ה מספקא]. ומיהו אי"מ מיהא בהדיא דאפילו מ"ד דלא תפסי בה קדושי שהיא בלאו אמר בהדיא מה יבמה שהיא בלאו לא תפסי בה קדושי כמו שביארנו ביבמות פרק האשה רבה [צב, ב ד"ה ואי בעית אימא]. חייבי מיתות וחייבי כריתות לא כ"ש. חייבי לאוין נמי. נילף במה מצינו שלא יהיו קדושין תופסין בחייבי לאוין ושהולד ממזר. בהדיא כתיב בהו. דתפסי. וכי יש. כלומר וכי אהבתו של בעל או שנאתו חשובה לפני המקום לשנות דין הנחלה בשבילה שהוצרך לכתוב לא יוכל לבכר את בן האהובה. שנואה בנישואיה. חייבי לאוין. כי תהיינה. אלמא אית בה הוייה.

ממזרים בישראל (כתובות כט:). שמרבה פסולים בישראל (לעיל סד.). שהיה אומר כל שאין לו ביאה בישראל. הבא על אשה שאין לו בה היתר ביאה (כתובות כט:). כל אים בישראל שאין ביאתו מותרת באשה שיבא עליה, הולד שנולד מאותה ביאה ממזר (לעיל סד.). שבו לכם פה. אלעזר עבד אברהם הוה (יבמות סב.).

עין משפט נר מצוה

קח א מיי' פט"ו מהל' איסורי ביאה הלכה ה סמג לאוין קיח טוש"ע אה"ע סימן ד סעיף יג:

קט ב מיי' פ"ד מהל' אישות הלכה יט סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סימן מד סעיף ו:

קי ג מיי' שם הלכה יד טוש"ע שם סעיף ז [וסימן יח]:

קיא ד מיי' שם הל' טו טוש"ע אה"ע סימן מד סעיף ח:

תורה אור השלם

1. וְאִם שָׁכֹב יִשְׁכַּב אִישׁ אֹתָהּ וְהָיְתָה נִדָּתָהּ עָלָיו וְטָמֵא שִׁבְעַת יָמִים וְכָל הַמִּשְׁכָּב אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עָלָיו יִטְמָא:
ויקרא טו כד

2. כִּי תִהְיֶין לְאִישׁ שְׁתֵּי נָשִׁים הָאַחַת אֲהוּבָה וְהָאַחַת שְׂנוּאָה וְיָלְדוּ לוֹ בָנִים הָאֲהוּבָה וְהַשְּׂנוּאָה וְהָיָה הַבֵּן הַבְּכוֹר לַשְּׂנוּאָה:
דברים כא טו

3. וְלֹא יְחַלֵּל זַרְעוֹ בְּעַמָּיו כִּי אֲנִי יְיָ מְקַדְּשׁוֹ: ויקרא כא טו

4. וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל נַעֲרָיו שְׁבוּ לָכֶם פֹּה עִם הַחֲמוֹר וַאֲנִי וְהַנַּעַר נֵלְכָה עַד כֹּה וְנִשְׁתַּחֲוֶה וְנָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם:
בראשית כב ה

מוסף רש"י

הכל מודים. ואפילו שמעון התימני, בבא על הנדה. אע"ג דקאי בכרת אין הולד ממזר (יבמות מט.). ועל הסוטה. אשת איש שזינתה וקיימא לן דאסורה לבעלה בפ"ק (שם יא:) מה אני מקיים אשר הוטמאה לרבות סוטה שנסתרה, ואע"ג דחייבי לאוין היא מודה בה רבי עקיבא דפליג אדרבנן במחזיר גרושתו ולקמן דהולד ממזר, אע"ג דלא מייבי לאוין דשלא יוה, הכא מודי דאין הולד ממזר, וכל שכן לאידך רבי עקיבא בר פלוגתא דשמעון התימני לא היי ממזר משום דסוטה לאו מחייבי לאוין דשלא היא (יבמות מט.). וכי יש שנואה לפני המקום. נורך היה לו להזכיר שאם זה היה אוהבו את זו ושונא את זו אין הבכורה משמעה בכך, פשיטא שאם זה שונאה אין המקום שונאה (שם כג.). שנואה בנישואיה. בעניינה, וקאמר רחמנא כי תהיין. דאית בהו הויה (שם). ולר"ע דאמר אין קידושין תופסין בחייבי לאוין. אין קידושין תופסין לאשה האסורה על המקדש בלאו, וכגון פלוגי עליה ואמרי בחייבי כריתות הוא לו תפסי אבל בחייבי לאוין תפסי (סוטה יח.). בהמולך (מד:) בבריית המחזיר גרושתו ר"ע אומר אין לו בה קידושין (כתובות כט.). מן הכל היה ר"ע עושה ממזר. כל העולים בחייבי לאוין (כתובות כט.). מן הכל שהן חייבי לאוין עושה ר"ע הולד ממזר דקסבר אין קידושין תופסין בחייבי לאוין חוץ מאלמנה לכהן גדול (לעיל סד.). שהרי אמרה תורה לא יקח. ומסיק ליה ולא יחלל זרעו, מדין כהונה הוא מתחלו ולא שם ממזרים עליהם (כתובות כט.). שנואה אלים ולא ממזרים (יבמות מט.). דמשמע חללין הוא עושה זרעו, שמתולדין מן הכהונה ואינו עושה ממזרין, וכיון דאין הולד ממזר אע"פ קידושין תופסין בחייבי לאוין דכהונה, דאי אין קדושין תופסין הוי הולד ממזר כדתנן בפרקין (סו:) כל שאין לה קדושין עליו הולד ממזר (לעיל סד.). בואו ונצווח על עקיבא בן יוסף. שמרבה